

EMN Eesti võrgustikukohtumine

9. detsember 2022

**Barbara Orloff, Eike Luik,
Maarja Vollmer, Annika Murov**

Funded by
the European Union

Päevakava

11:00 – 11:40	EMN tervitussõnad:
	- Senised tegevused ja tulevikuplaanid 2023
	- Publikatsioonide tutvustus
11:40 – 13:00	Võrgustikuliikmete ettekanded ja ümarlaud
	- Annika Karm (PPA): Ülevaade migratsiooninõustajate tegevusest
	- Anneli Vares (IOM): Ülevaade organisatsiooni tegevusest nii Eestis kui Ukrainas
	- Berk Erdem (Work in Estonia): Ülevaade EASi ja Kredexi ühendasutuse Välisjalendiosakonna projektidest
	- Sõna teistele võrgustiku liikmetele

Sissejuhatus

- 2022. aastal laienes võrgustik veelgi ning nüüdseks on meil 32 kontaktpunkti. Vaatlejariikidena on rändevõrgustikuga juba varasemalt ühinenud Gruusia ja Moldova. 2022. aastal lisandusid Ukraina, Montenegro ja Armeenia.
- Uus rändevõrgustiku tööprogramm on 3-aastane.

2022. aastal ilmunud uuringud:

- Lapsed rändes
- Kinnipidamine ja selle alternatiivid
- Kolmandate riikide kodanikest inimkaubanduse ohvrid
- Aastaraport osad I ja II ning statistikalisa, Eesti raport
- Naissoost migrantide integratsioon Euroopa Liidus
- Varjupaigataotlejate integreerimine tööturule
- Kodakondsus- ja rändepoliitika aastaraport

2022. a teisel poolaastal ilmunud analüüsid (informid)

- Saatjata alaealiste üleminek täiskasvanuikka
- Ajutise kaitse saajate majutuse korraldamine
- Ajutise kaitse saajate ligipääs teenustele
- Kahepoolsed tagasivõttulepingud
- Rahvusvahelise kaitse saajate teisesed liikumised
- Vabatahtliku tagasipöördumise stiimulid ja motivaatorid
- Majutusvõimaluste paindlikkus rahvusvahelise kaitse kontekstis

Töös olevad teemad

Uuringud:

- Liikmesriikide valmisolek rändekriisideks
- Rahvusvahelise kaitse taotlejate tööturule integreerimine

Informid:

- Kaitse tagamine Euroopa Liidust väljaspool asuvates vastuvõtu ja -transiitriikides
- Kliimamuutustest ja looduskatastroofidest põhjustatud ränne
- Ümberasustamine, humanitaarsetel alustel vastuvõtmine ja kogukonna sponsorlusprogrammid
- Laste õigused rahvusvahelise kaitse menetluses – kuidas tagada, et lapse arvamust võetakse arvesse?
- Rändeteed Euroopa Liitu

2023. aasta uurimisteemad

Uuringud	Informid
1. The application of the Temporary Protection Directive: lessons after the first year	1. Processing of biometric data of third-country nationals
2. Illegal employment of third-country nationals: 2017-2022 situation analysis	2. Comparative study on the implementation of coherent return and reintegration assistance
3. Reception conditions of applicants of international protection: challenges, policies and practices in EU member states, and associated costs	3. Labour market integration of beneficiaries of temporary protection from Ukraine
	4. Digitalisation of identity documents and identity verification practices in legal migration
	5. Family reunification of third-country nationals
	6. Monitoring the integration of third-country nationals
	7. Housing integration of migrants in the EU. Policies and measures
	8. External cooperation on migration and development
	9. A horizontal analysis of the procedures for the application for residence permits and visas under the Legal Migration Directives
	10. Implementation of measures for language and civic training as the main tool for integration of third country nationals

Muud tegevused/üritused

❖ **Jaanuar 2022:** EMN Eesti konverents "Innovatsioon rändes - otsides uuenduslikke lahendusi"

❖ **September 2022:**

EMN Eesti ja EMN Gruusia ühine konverents „Advancing Data-Driven Decision-Making in Migration Management“

❖ **Detsember 2022:**

EMN Eesti ja EMN Luksemburg ühine töötuba „Ensuring the right to nationality for every child“

Kodakondsus- ja rändepoliitika aastaraport

Aastaraport annab ülevaate:

- Üldised rändetrendid ja –suundumused
- Seaduslik ränne
- Rahvusvaheline kaitse
- Kohanemine ja lõimumine
- Kodakondsus ja kodakondsusetus
- Ebaseaduslik ränne
- Tagasisaatmine

2021. aasta ränne arvudes:

Seaduslik ränne:

- **Esmaseid tähtajalisi elamislube väljastati 6087 (+ 1377).**
Kõige enam Ukraina kodanikele (1924), järgnesid Venemaa (1423) ja Valgevene kodanikud (437).
- **Lühiajalisi (C-liiki) viisaid väljastati 38 819 (+ 13 055).**
Kõige enam turismi eesmärgil (17 844), järgnesid sugulaste/sõprade külastus ja ärireis. Kodakondsuste lõikes kõige enam Venemaa, Valgevene ja Türgi kodanikele.
- **Pikaajalisi (D-liiki) viisaid väljastati 25 852 (+ 8463).**
Kõige enam lühiajalise töötamise eesmärgil (20 611), järgnesid sugulaste/sõprade külastus (2068) ja õpingud (1518). Kodakondsuste lõikes kõige enam Ukraina (15 413), Venemaa ja Valgevene kodanikele.
- **Lühiajalise töötamise registreerimisi oli 32 927 (+ 6777)**
- **Iduettevõtluseks väljastati viisaid kokku 56 (-12), tähtajalisi elamislube töötamiseks ja ettevõtluseks iduettevõttes kokku 465 (+111) ning lühiajalisi töötamisi iduettevõttes registreeriti 575 (+213).** Iduettevõtluse vaates kuuluvad TOPPi Venemaa, Ukraina, India, Brasiilia, USA.
- **Kaugtöö eesmärgil väljastati 153 viisat.** Peamiselt Venemaa, USA ja UK kodanikele.
- **E-residente registreeriti 12 290 (+283).** Peamiselt Venemaa, Soome ja Ukraina kodanikele.

Rahvusvaheline kaitse:

- **Rahvusvahelise kaitse taotlusi esitati 76 (+30).**
- **Rahvusvaheline kaitse anti 46-le isikule (+20).** Kõige rohkem oli Afganistani kodanikke.

2021. aasta ränne arvudes:

Kodakondsus:

- **Kehtivaid pikaajalise elaniku elamislube oli kokku 150 953 (- 4228).** Valdavalt Venemaa kodanikud (77 570) ja määratlemata kodakondsusega isikud (66 682).
- **Naturalisatsiooni korras anti kodakondsus 992-le inimesele (+ 229).** Kõige enam määratlemata kodakondsuse ja Venemaa kodakondsusega isikutele.

Ebaseaduslik ränne:

- **Ebaseaduslikud piiriületused ELi välispiiridel kasvasid 2020. aastaga võrreldes hüppeliselt – 200 101 (+ 74 875).** Eestis tabati ebaseaduslikult piiriületuselt 89 isikut (-12). Eesti piiril tõkestati riiki sisenemine 1650-l korral.

Tagasisaatmine:

- **Lahkumisettekirjutusi tehti kokku 1155 (- 77).** Koheselt sundtäidetavaid lahkumisettekirjutusi tehti 98, vabatahtlikke 1057. Üle poole Ukraina kodanikele.

Kodakondsus- ja rändepoliitika aastaraport

2021. aastat meenutama jäävad sündmused:

- **Valgevene piirikriis** – Valgevene režiimi poolt korraldatud kunstlik/instrumentaliseeritud rändesurve enda poliitiliste eesmärkide saavutamiseks, mille tagajärjel olid nii Leedu, Poola kui Läti sunnitud kuulutama piiril välja eriolukorra. Hinnanguliselt tõkestati kolme riigi piiril pea 60 000 ebaseaduslikku piiriületust.
- **Afganistan** – USA presidendi otsus viia pärast pea 20 aastat kestnud sõjalist kohaolu Afganistanist välja sealsed väed viis senise valitsuse lagunemise ja Talibani võimuletulekuni. Sündmus on märgiline kogu piirkonna ajaloo kontekstis ning on toonud riigis kaasa islamirevolutsiooni.
- **Spekulatsioonid Venemaa võimalikust rünnakust Ukraina vastu** hoogustusid seoses suurõppusega Zapad-21 ja vägede koondamisega Ukraina piirile. Tänapäevaks on sõda kestnud pea 9 kuud.

Ajutise kaitse saajate majutuse korraldamine

Peamised majutusasutused:

- **Vastuvõtukeskused**

Näiteks olemasolevad varjupaigataotlejatele mõeldud keskused või loodi uued.

- **Hotellid ja hostelid**

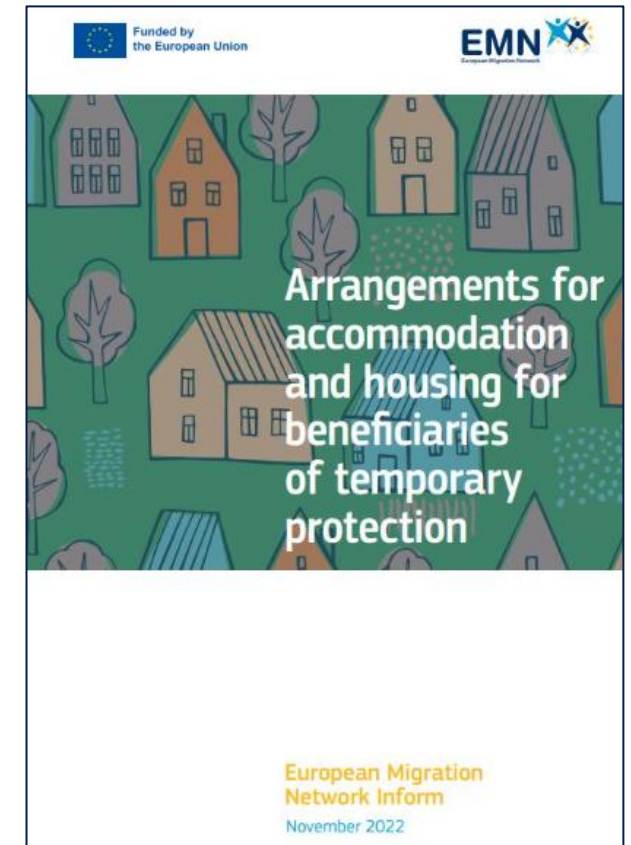
Peamiselt hädaabimajutusena põgenike registreerimisel.

- **Era- ja kodumajutus**

Tihti vahendati eluasemeid vabaühenduste kaudu.

- **Muud eluasemed**

Telklad ja kämpingud (nt Poolas), spordisaalid, koolid, kultuurikeskused ja teised munitsipaalhooned (nt Lätis, Rootsis), tööstus- ja büroohooned ning kloostrid (nt Leedus, Belgias) ja laevad (nt Prantsusmaal, Hollandis).

Ajutise kaitse saajate majutuse korraldamine

Peamised väljakutsed:

- **(Hädaabi)majutuse puudus**

Mitmetes LR-s probleemiks ajutise kaitse saajate soov asuda elama pealinnadesse ja suurematesse keskustesse.

- **Kiireloomulisus**

Eluaseme leidmine on piiratud ressursside tingimustes keeruline, mitmetes LR-s on takistuseks ka keelebarjäär

- **Sõltuvus era- ja kodumajutusest**

Eluasemed on pigem lühiajalised, lisas suurem kuritarvitamise risk.

- **Erivajadustega inimeste majutamine**

Keeruliseks on osutunud vaimse/füüsilise puudega ning eriarstiabi või ööpäevaringset hooldust vajavate isikute majutamine.

- **Lemmikloomad**

Mitmed vastuvõtukeskused ja hotellid/hostelid ei luba lemmikloomi, lisaks lemmikute karantiinikohustus.

- Leedu teavitas ka märtsis toimunud **küberrünnakust** vabaühenduse vastu, mis koondas ja koordineeris nii eluasemete pakkumist kui vabatahtlike teenuseid.

Majutusega seotud hüvitised		Hüvitised era- ja kodumajutustele	
AT	Üüritoetus üksi elavale kaitse saajale kuni 165€ ning perele 330€ kuus, lisaks igapäevaseks toimetulekuks kuni 260€ täiskasvanu ja 145€ alaealise kohta.	HR	Iga majutatud isiku kohta 6-12€ päev, maksimaalselt 478€ kuus.
DE	Kuni 31.05.22 maksti toetuseid vastavalt Rahvusvahelise kaitse taotleja toetuste seadusele, alates 1.06.22 on kaitse saajatel kohalike elanike samaväärne õigus (toimetuleku)toetustele.	CZ	Iga majutatud isiku kohta 125€ kuus, makstakse kuni nelja majutatu kohta.
EE	Lisaks kohalike elanikega samaväärsele õigusele saada toimetulekutoetust, makstakse üürikuludeks ühekordset toetust kuni kuuekordse toimetulekupiiri ulatuses ehk kuni 1200€.	DE	Liidumaade lõikes toetus erineb: arvestatakse üüri-indeksit ja majutaja finantsseisu.
IE	Kohalike elanikega samaväärne õigus saada üürikulude hüvitist.	IE	400€ kuus ühe era/kodumajutuse kohta eeldusel, et kaitse saaja elab seal vähemalt 6 kuud.
LT	Kohalike elanikega samaväärne õigus saada üürikulude hüvitist. Summa sõltub omavalitsusest, korteri suuruselt ja perekonnaliikmete arvust.	LV	Esimese majutatud isiku kohta 100€ kuus ning järgmiste kohta 50€ kuus. Toetust makstakse kuni 120 päeva ja maksimaalselt 300€ kuu kohta.
NL	Üüritoetus täiskasvanule kuni 215€ kuus ja alaealisele kuni 55€ kuus.	LT	Esimese majutatud isiku kohta 150€ kuus ning järgmiste kohta 50€ kuus.
SI	Üüritoetuse suurus on seoses min palgaga - 421€ (1 isik kuni 100%, 2 isikut 130% jne). Hüvitist makstakse 3 kuu kaupa.	PL	Iga majutatud isiku kohta 9€ päev 120 päeva jooksul. Erandjuhtudel makstakse toetust kauem (nt puue, kõrge iga, üksikvanem vms).
ES	Üüriteotus üksi elavale täiskasvanule kuni 376€ kuus ja perele kuni 780€ kuus.	SK	Täiskasvanud majutatu kohta 8€ päevas, alla 15 a kohta 4€ päevas.

Ajutise kaitse saajate ligipääs teenustele I

- **Ajutise kaitse direktiiv** (2001/55/EÜ) sätestab põhistandardid ajutise kaitse saajatele ligipääsu tagamiseks erinevatele teenustele, tööturule ja haridusele.
- **Inform annab ülevaate**, kuidas on ELi liikmesriigid korraldanud ajutise kaitse saajatele juurdepääsu sotsiaaltoetustele, tööturule, haridusele ja tervishoiule.

Ajutise kaitse saajate ligipääs teenustele II

Sotsiaaltoetused:

Peaaegu kõik vastanud LR-d toetavad ajutise kaitse saajaid kas läbi oma riiklike hoolekandesüsteemide, pakuvad toetusi sarnaselt rahvusvahelise kaitse saajatele või on neil loodud spetsiaalselt ajutise kaitse saajatele ettenähtud sotsiaaltoetuste pakett või meetmed.

Tööturuteenused:

Ajutise kaitse saajate tööturule ligipääsu võimaldamine on enamuses LR-s seatud prioriteediks ning mitmed liikmesriigid on pakkunud laia valikut teenuseid, sealhulgas nõustamist, keelekursusi, kutseõpet ja lastehoidu, et soodustada sujuvat integratsiooni tööturule.

Paralleelselt on edendatud ka kvalifikatsioonide/diplomite tunnustamise teenuseid, kuna neid peetakse võtmelahenduseks tööle asumise võimaluste laiendamisel. ENIC/NARIC keskus võimaldab ajutise kaitse saajatele kvalifikatsiooni ja varasema hariduse tunnustamist kiirendatud protsessina. Lisaks pakutakse nii tõlketeenuseid, korraldatakse teabekampaaniad kui luuakse töövahendusportaale, et viia kokku tööotsijast ajutise kaitse saajaid ja tööandjaid.

Mitmed liikmesriigid pakuvad toetusi ka tööandjatele, kes on valmis ajutise kaitse saajaid palkama.

Table 1. Main measures in place across Member States to support access to employment of beneficiaries of temporary protection

Measures in place	Member State
Counselling	AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, LT, LU, LV, NL, MT, PL, SE, SI, SK
Language courses	AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, IE, LT, LU, LV, NL, ²⁴ MT, SI, SK
Skills validation and recognition of qualifications	AT, BE, BG, CY, DE, EE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LV, SE, SI, SK
Skills mapping	CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, SE, SI
Financial incentives for employer	BG, CZ, DE, EE, LT, LU, LV, MT, SE, SK
On-the-job training or fast-track integration programmes	BG, DE (on-the-job training only), EE, FI, HR, LT, LV, MT, SI, SK
Childcare	CZ, DE, EE ²⁵ , FI, FR, IE, LT, LV, NL, PL, SE, SK

Ajutise kaitse saajate ligipääs teenustele III

Haridus: Ligipääsu tagamiseks haridusele eraldasid paljud LR-d täiendavaid finantsvahendeid, et avada uusi klasse ning pakkuda integratsiooni toetavaid meetmeid, näiteks viies läbi täiendavaid keelekursusi. Erilist rõhku pandi koolisüsteemi sisenemise lihtsustamisele, iseäranis nendel juhtudel, kus inimestel puudusid eelnevad haridust/kraadi tõendavad dokumendid, mis enamasti asendati inimese enda kinnitusega oskuste olemasolu kohta.

Samas juurdepääs kõrgharidusele (sh ülikoolidele) ei ole enamikus liikmesriikides tagatud, seda peamiselt seetõttu, et sisseastumisprotsessi juhivad ülikoolid ise.

Tervishoid: Mitmes LR-s on ajutise kaitse saajatel kodanikega võrdsetel tingimustel täielik juurdepääs riiklikule tervishoiusüsteemile.

Samas mitmes LR-s saavad ajutise kaitse saajad tervishoiuteenuseid sarnaselt rahvusvahelise kaitse saajatele, sh kaetakse kulud ka transpordile ja ravimitele. Eriline tähelepanu on haavatavatel gruppidel nagu lapsed ja vägivalda ohvrid, jm.

Kõik vastanud LR-d andsid teada, et ajutise kaitse saajatele võimaldati juurdepääs vaimse tervise teenustele. Vaimse tervise teenustena pakutakse nõustamist läbi usaldustelefonide (üldjuhul saadaval 24/7), Poolas on kasutusel online vestluse teenus ning mitmetes LR-s tehakse esmane psühholoogiline hindamine vastuvõtukeskustes.

Vabatahtliku tagasipöördumise stiimulid ja motivaatorid

Inform analüüsib:

- millised faktorid mõjutavad inimeste otsuseid, kes kaaluvad riigist vabatahtlikult lahkumist olukorras, kus neil ei ole seaduslikku alust riiki jäämiseks.
- milliseid vabatahtliku tagasipöördumise motiveerimise ja re-integratsioonipakette liikmesriigid kasutavad ning
- millised on sellise info levitamise kanalid.

Inform peaks aitama kaasa liikmesriikide parimate praktikate laiendamisele, et vabatahtlik tagasipöördumine oleks motiveeriv lahendus kõikides liikmesriikides.

Funded by the European Union

EMN
European Migration Network

Incentives and motives for voluntary departure

EMN INFORM June 2022

1. KEY POINTS TO NOTE

- This inform strives to examine the impact of incentives and motives on a third-country national's decision to depart voluntarily. Incentives refer to the measures offered by national authorities to encourage a third-country national to return voluntarily to a country. Motives, on the other hand, refer to the personal and contextual reasons on which a third-country national will make their decision to voluntarily depart or not.
- Pre-departure and post-arrival incentives for voluntary departure are provided in the vast majority of responding Member States plus Norway. These incentives include both in-kind and in-cash incentives. The amount of in-cash incentives varies widely, typically based on the profile, needs and nationality of the beneficiary.
- Responding Member States and Norway found that voluntary return incentives that can be tailored to the needs of the beneficiary were reported to have the most impact on encouraging the voluntary departure of third-country nationals who have been issued with a return decision.
- Most Member States and Norway have opened the opportunity to benefit from Assisted Voluntary Return and Reintegration (AVRR) programmes. In most instances, these programmes are available to nationals from all over the world, although nationals of EEA countries and/or nationals from visa-free countries may be excluded in some Member States. Several Member States do, however, also tailor specific programmes to specific regions or countries of return.
- Though limited information is collected on the impact of available incentives on the decision to depart voluntarily, boosting information about AVRR and offering counselling sessions to develop a plan for the return and reintegration were indicated to have a bigger influence on the decision to take up opportunities for voluntary departure than in-cash support.
- Incentives offered within AVRR programmes are not necessarily the main deciding (external) factor as other factors, such as economic opportunities, security, social circle, quality of life, threat of forced return, have the greatest impact overall on a third-country national's decision whether or not to depart voluntarily. These factors can, in some cases, outweigh the incentives offered, leading to forced return or a continued stay, as several Member States reported. However, return and reintegration assistance can help the third-country national to make the final step once their decision to depart voluntarily is taken.
- A variety of tools to disseminate information on incentives were used across the EU. Tools that allowed for a targeted approach (return counselling) and for a targeted approach (return counselling) were the most popular and deemed to have a positive impact on the third-country national's decision. Information provision in strategic locations (reception, accommodation and/or community centres, for instance) was also a tool widely used as it allowed information to reach targeted populations. Tools that allowed for trust to be built (information multipliers) were also widely used.
- Very little information is collected by Member States and Norway on the motives for voluntarily departure and more specifically on reasons for accepting, or refusing, available assistance for voluntary departure. As such, incentives are currently not usually developed to target specific motivations.

Riigist lahkumise eelne motiveerimine/toetus

TABLE 1: Available in -kind and in-cash pre-departure incentives to voluntary departure	
Type of in-kind incentive	Member States
Information and counselling	AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LV, MT, NL, SE, SK, NO
Logistical support to organise the return journey	AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO
Travel costs	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO
Return escort to provide support as needed (e.g. vulnerable persons)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, SE, NO
Services to address basic needs (medical care, psychological support, pre-departure housing, etc.)	AT, BE, BG, CY, CZ, EE, EL, ES (on an exceptional basis), FI, FR, HR, IE, LT, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Administrative support to complete applications for travel documents	AT, BE, BG, CY, EE, EL, ES, FI, HR, IE, LT, LU, MT, NL, SE, SK, NO
Assistance to comply with COVID-19 health requirements	BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, IE, LT, MT, NL, SK, NO
Reimbursement of special additional costs during travel	AT, BE, BG, ES, FI, LT, NL, SE, NO
Support to attend a training programme, either in the host country or in the country of return	AT, EL, ES, FI, MT, NL
In-cash assistance	Member States
Cash grant (under EUR 250 per person)	EE, ES, FI, LV, SK
Cash grant (above EUR 250 per person)	AT, BE, CY, DE, EL, FR, LU, LT, MT, NL

Vabatahtliku tagasipöördumise-järgsed toetusmeetmed

TABLE 2: Available in-kind and in-cash post arrival incentives to return	
Type of in-kind incentive	Member States plus Norway (if applicable)
Support to start a business (e.g. implementation of income generating activities or obtaining professional equipment)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Vocational training or educational courses (e.g. school fees)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Support to find a work placement	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HU, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK
Basic needs (medical services, accommodation, food, etc.)	AT, BE, BG, CY, DE, EL, FI, FR, IE, LT, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Logistical support upon arrival	AT, BE, BG, CY, DE, FI, HR, HU, IE, LU, MT, NL, SE, SK
Medical care	AT, BE, CY, DE, FI, FR, IE, LU, MT, NL, PL, SE, SK, NO
Post-arrival counselling	AT, BE, BG, CY, ES, FI, HR, HU, IE, MT, NL, SE, SK, NO
Assistance to comply with COVID-19 health requirements	BE, CY, FI, IE, LT, MT, NL, SE, SK, NO
In-cash assistance	Member States (plus Norway)
Cash grant under € 1000	AT, BE, CY, FI, LU, NL, PL, NO
Cash grant over € 1000	BG, CY, (depending on the case the cash grant can be up to EUR 2000), ES, FI, LU, SE, NO

Tagasipöörduja motivatsioon võtta vastu või loobuda vabatahtlikult riigist lahkumise võimalusest

LRdes puudub süsteemne praktika koguda infot isikute motivatsiooni kohta lahkuda riigist vabatahtlikult. Siiski on näidetena toodud järgmist:

- töötus ja pettumus LR elukorralduses;
- ebaseaduslik riigis viibimine ja hirm sunniviisilise väljasaatmise ees;
- perekondlikud- ja tervislikud põhjused koduriigis;
- olukorra muutused koduriigis.

Küsimusele, miks loobutakse võimalusest vabatahtlikult tagasi pöörduda ning saada toetust, toodi peamise põhjusena **LOOTUS** – nad loodavad, et nende rahvusvahelise kaitse otsus vaadatakse uuesti läbi või et nad saavad elamisloa. Samuti tingimused koduriigis (majanduslik olukord, sotsiaaltoe puudumine) ja stigma, mis on seotud tagasipöördumise kui läbikukkumisega ning asjaolu, et tagasipöördumise toetus ei kata tagasipöördumisega tekkivaid kulusid.

Rahvusvahelise kaitse saajate Euroopa Liidu sisene liikumine

- Teisese liikumise põhjused: probleemid elukoha leidmisel, kehvad elamistingimused, probleemid töö- või õppimisvõimaluste leidmisel, kehv ligipääs tervishoiuteenustele või sotsiaalsüsteemile, aga ka rahvuspõhised või perekondlikud sidemed teises riigis.
- Riikidel puudub ülevaade kui palju sellist liikumist on (nt uued elamisloa alused, kodakondsuse omandamine, jne).
- Informi kaks kesket uurimisküsimust:
 - Kuidas reguleerivad liikmesriigid olukordi, kus rahvusvahelise kaitse saaja soovib elama asuda teise liikmesriiki?
 - Milliseid reegleid kohaldatakse, kui esimeses liikmesriigis rahvusvahelise kaitse staatuse saanud inimene esitab rahvusvahelise kaitse taotluse teises liikmesriigis?
- Sisend 21 riigilt: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IR, IT, LV, LT, LU, NL, PL, PT, SK, SE

1. INTRODUCTION

Secondary movements of persons already granted international protection status affect EU Member States in different ways and to a different extent, depending, for instance, on the number of persons as well as on the reasons for which people decide to leave the first Member State that granted them the protection status. Secondary movement is defined in this inform as the onward migration of beneficiaries of international protection from a first State for the purpose of applying for international protection or finding another basis to reside legally in the second Member State.

While in recent years, applicants for international protection who fell within the scope of the Dublin III Regulation,¹ and whose procedure had not been completed, or who moved to other Member States following the rejection of their application, have been at the forefront of political discussions and negotiations, their situation has been already covered in other research² and will not be considered in this inform. In contrast, the secondary movements of beneficiaries of international protection (which under specific conditions are provided for under relevant instruments³ of the EU acquis, but might have other implications for the receiving Member States' asylum systems), have received little attention so far.

Studies looking into the living conditions of recognised beneficiaries of international protection suggest that beneficiaries are more motivated to explore further migration opportunities when basic needs are not met. The reasons for beneficiaries of international protection moving to other Member States vary according to these studies, and may include, inter alia: insufficient living conditions and available housing; the presence of ethnic and family networks in another Member State; lacking opportunities for integration and social participation; difficult access to work and study as well as limited access to healthcare and social security in the first State.⁴

In light of this, the aim of this inform is twofold: it firstly examines how Member States regulate the transfer of responsibility for a beneficiary of international protection

1 This inform does not concern the transfer of responsibility for examining an application for international protection as set out in the Dublin III Regulation.
2 See for example Obermann, L., Vanja, S., Secondary Movements of Asylum Seekers in the EU Research Report, <https://www.ecm.europa.eu/immigration/secondary-movements-of-asylum-seekers-research-report>, last accessed on 17 August 2022.
3 According to the Schengen Border Code, beneficiaries of international protection on holders of residence permits may stay in another Member State for an intended stay of 90 days (or longer in certain cases). The list of Schengen states which are included in the EU acquis, except for Bulgaria, Croatia, Cyprus, Ireland and Romania. By virtue of specific association agreements, the Schengen area also includes the EFTA states: Switzerland, Norway, Iceland, Liechtenstein. When beneficiaries of international protection meet the requirements for long-term resident status in the EU or EFTA states of association, they can amend the holding mobility rights. In Ireland, holders of a Convention travel document may not be subject to an entry visa requirement for short stays of up to 90 days in Ireland if the travel document was issued by a European State that is a contracting party to the Schengen Agreement on the abolition of visas for Belgium.
4 See for example Pavoni F. & Carro C. (2021), Refugees and Beneficiaries of Subsidiary Protection: Measuring and Comparing Integration Policies, Global Policy Vol 12, Bertelsmann, L. & Savini, A. (2021), No place to stay: A review of the implementation of UNHCR's urban refugee policy in Bulgaria, HRG/2021/04, Weather, L., Fuchs, L.M., Ghosh, J. et al., Living Conditions and the Mental Health and Well-being of Refugees: Evidence from a Large-Scale German Survey, *Immigrant Health* 22, 505-523 (2020) <https://doi.org/10.1007/s10445-019-00468-5>, last accessed on 17 August 2022.

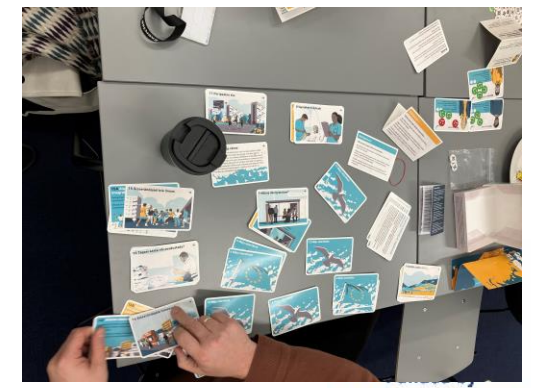
Rahvusvahelise kaitse saajate Euroopa Liidu sisene liikumine

- Õiguse teise riiki liikumiseks annavad Schengeni piirieskirjad (lühiajaline viibimine), pikaajaliste kolmandatest riikidest pärit elanike direktiiv (2003/109/EK), Genfi konventsioon ning EATRR (*European Agreement on Transfer of Responsibility for Refugees*).
 - Kvalifikatsioonide direktiiv (reisidokumendi väljastamine)
 - Viibimine al 90 päeva: viisa või elamisluba
- Informist selgub, et valdkonda reguleeriv õiguslik raamistik on killustatud ning liikmesriikide lähenemine sellistele olukordadele ei ole ühene.
 - Taoline killustatus omab negatiivset mõju kaitse saajate teistele liikumistele.
- Paljud riigid (sh Eesti) ei ole ratifitseerinud EATRRi ning eri riikides on kehtivad vaid üksikuid kahepoolseid lepingud.
- Uue rahvusvahelise kaitse taotluse esitamine uues riigis
 - Enamasti ei võeta taotlust vastu

Hariduslik tööriist „Sihtkoht Euroopa“

- Euroopa Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) ja EMNi koostöös on loodud uus interaktiivne õppevahend rände ja lõimumise valdkonna tutvustamiseks noortele eurooplastele.
- Rollimäng, kus osalejad peavad grupis (4-6 inimest) kaaluma erinevaid rändeprobleeme Euroopa Liidu, riiklikul ja kohalikul tasandil, tegema eri huvigruppide seisukohast otsuseid.
- Lõpus ilmneb, kuidas rändepoliitika otsused mõjutasid sisserändajaid.

Hariduslik tööriist „Sihtkoht Euroopa“

TÄNAME!

**EMN-i uuringutega saab lähemalt
tutvuda meie kodulehel www.emn.ee
või
www.emn.euroopa.eu**

www.ec.europa.eu/emn

[EMNMigration](https://twitter.com/EMNMigration)

[european-migration-network](https://www.linkedin.com/company/european-migration-network)

Funded by the
European Union